

KORTE ANALYSE VAN DE RELIGIEUZE AARD VAN SCIENTOLOGY

J. GORDON MELTON, PH.D.
Verenigde Staten
10 mei 1981

SAMUEL S. HILL, PH.D.
Verenigde Staten
12 augustus 1979

GARY D. BOUMA, PH.D.
Australië
30 oktober 1979

IRVING HEXHAM, PH.D.
Canada
6 februari 1978

KORTE ANALYSE VAN DE RELIGIEUZE AARD VAN SCIENTOLOGY

J. GORDON MELTON, PH.D.
Verenigde Staten
10 mei 1981

SAMUEL S. HILL, DR.
Verenigde Staten
12 augustus 1979

GARY D. BOUMA, PH.D.
Australië
30 oktober 1979

IRVING HEXHAM, PH.D.
Canada
6 februari 1978

KORTE ANALYSE VAN
VAN DE RELIGIEUZE AARD VAN SCIENTOLOGY

INHOUD

Een korte studie van de Scientology religie J GORDON MELTON, PH.D.	1
Scientology een nieuwe religie SAMUEL S HILL, DR.	5
Is Scientology een religie? GARY D. BOUMA, PH.D.	9
De religieuze status van Scientology IRVING HEXHAM, PH.D.	11

Inleiding

De Scientology religie is in de twintigste eeuw aan het begin van de jaren vijftig ontstaan en heeft vanaf het begin door de jaren heen wereldwijd de aandacht getrokken van veel wetenschappers in religie.

Dit boekje bevat vier korte analyses die zijn ontleend aan de honderden studies die over Scientology zijn gepubliceerd. Deze zijn geschreven tussen 1978 en 1981. De schrijvers ervan komen met een uniek perspectief en zijn afkomstig uit diverse geografische gebieden en filosofische stromingen.

EEN KORTE STUDIE VAN DE SCIENTOLOGY RELIGIE

J. GORDON MELTON, PH.D.

Dr. Melton schreef in 1981:

Ik ben directeur van het Instituut van de studie van Amerikaanse religies, gevestigd in Evanston, Illinois, een instelling waarin onderzoek wordt gedaan naar kleine religieuze groepen in de Verenigde Staten. Van deze instelling ben ik sinds de afgelopen 10 jaar directeur.

Ik ben een gewijd geestelijke in de United Methodist Church, ingewijd in 1968; voorts ben ik de pastor van de Emanuel United Methodist Church in Evanston, Illinois en die functie bekleed ik nu drie en een half jaar.

Ik ben lid van de Society for Scientific Study of Religion en van de American Association of Church History.

Ik heb een Bachelor of Arts graad behaald aan het Birmingham Southern College; ik heb gestudeerd aan het Garrett Theological Seminary, dat was aangesloten bij de United Methodist Church en heb daar een Master of Divinity graad behaald; verder heb ik van de Northwestern University een Ph.D. ontvangen in de geschiedenis en de literatuur over religies (1975).

Ik ben de schrijver van een zevental boeken en was één van de editors van *The Encyclopedia of World Methodism*, en ben ook de schrijver van de *Directory of Religious Bodies in the United States*.

Naast mijn taken als pastor en mijn verantwoordelijkheden als directeur van het Institute for the Study of American Religion, ben ik 16 jaar lang bezig geweest met onderzoek en heb ik het boek *The Encyclopedia of American Religions* voltooid, een

beknopt naslagwerk waarin ongeveer 1200 religies in Amerika worden onderzocht en waarin van elk de geschiedenis, de praktijken en de geloofsovertuigingen worden beschreven. Voor zover ik weet is dit sinds 1936 het eerste werk van een dergelijke omvang.

Ik heb een onderzoek gedaan naar Scientology in mijn hoedanigheid als geestelijke van de United Methodist Church en als directeur van het Institute for the Study of American Religion. Wanneer ik mij baseer op mijn uitgebreide ervaring als wetenschappelijk deskundige op het gebied van religieuze bewegingen, op mijn studies naar de leerstellingen, geloofsovertuigingen en praktijken van de Scientology Kerk, de bezoeken die ik heb gebracht aan verschillende Scientology Kerken (waaronder de Scientology Kerk in Missouri), en op langdurige bezoeken bij verschillende geestelijken van de Scientology Kerk, vind ik dat zij een religie is in de meest volledige zin van het woord. Zij beschikt over een weldoordachte leerstelling, waaronder een geloof in een Opperwezen, een geloof in de vrijheid en de onsterfelijkheid van het spirituele wezen, een systeem van verering en liturgie, een uitgebreid programma van pastorale counseling en een verreikende levering van diensten aan de samenleving waarin de leerstellingen en de geloofsovertuigingen van Scientology worden belichaamd. Het komt maar zelden voor, dat een nieuwe religie tijdens haar eerste generatie tot een dergelijk volledig programma komt. Het onderzoek dat ik in de kerk heb ingesteld hield ook in, dat ik persoonlijk een Scientology huwelijksceremonie en een Zondagsdienst heb bijgewoond. De rituelen van de kerk, waaronder de gebeden, trouwplechtigheden, doopceremonies en begrafenissen staan nauwkeurig vermeld in het boek *Ceremonies of the Founding Church of Scientology* en in het boek *Background and Ceremonies of the Church of Scientology (De Achtergrond en Ceremonieën van de Scientology Kerk)*. Deze rituelen gaan volgens een traditioneel patroon en worden voorgegaan door een geestelijke van de kerk.

De Scientology Kerk steunt een geloof in, een vrome toewijding aan en een verering van een "Opperwezen", evenals een geloof in de onsterfelijkheid van de geest en in het feit dat de mens een spiritueel wezen is. Dit is herkenbaar in het hele leven van de groep – het programma dat de kerk heeft samengesteld, en is ook herkenbaar in de geloofsovertuigingen, de praktijken en in de literatuur, waaronder ook de bovenvermelde boeken.

Ook wordt duidelijk blijk gegeven van haar geloofsovertuigingen, haar verering van God of een Opperwezen en de verering daarvan in het programma van de kerk van

pastorale zorg, van gezamenlijke verering, de manier waarop zij binnen de samenleving leeft en haar programma van spirituele groei.

De kerk houdt zich bezig met de fundamentele religieuze vragen zoals waar wij vandaan komen, waarom we hier zijn en waar we heengaan.

De Scientology Kerk houdt iedere week een zondagsdienst. Hoewel dit niet het belangrijkste moment in de week is waar de aandacht op wordt geconcentreerd, zoals dat bij de Methodist Church gebeurt, krijgt de groep hierdoor toch te maken met een gezamenlijke verering.

De kerk verspreidt haar geloofsovertuigingen door middel van de traditionele kanalen van liturgie, disseminatie van haar religieuze publicaties en haar programma's voor de samenleving.

De Scientology Kerk is zeer zeker een religie in de meest volledige betekenis van het woord.

J. GORDON MELTON

10 mei 1981

J. Gordon Melton is de oprichter en directeur van het Instituut voor de studie van Amerikaanse religie in Santa Barbara, Californië. Hij heeft leiding gegeven aan een researchprogramma naar veel verschillende religies in Amerika, waarbij speciale aandacht is besteed aan de nieuwe religieuze bewegingen die na 1965 in Amerika zo zeer op de voorgrond zijn getreden. Hij heeft meer dan 20 boeken geschreven of geredigeerd, waaronder de Encyclopedia of American Religions (4e editie, 1994), The Cult Experience, de New Age Encyclopedia, Religious Leaders of America, en het meest recente, de Encyclopedia of African American Religion. Dr. Melton is een ouderling in de United Methodist Church en heeft gewerkt op de afdeling Religiestudies aan de Universiteit van Californië.

SCIENTOLOGY

EEN NIEUWE RELIGIE

SAMUEL S. HILL, DR.

Dr. Hill schreef in 1979:

Ik ben een professioneel wetenschapper op het terrein van religieuze bewegingen in de Verenigde Staten zoals uit het volgende blijkt:

- a. Ik heb een Ph.D. (doctorsgraad) in religie aan de Duke Universiteit;
- b. Ik ben nu 20 jaar professor in religies, waarvan één jaar aan de Stetson Universiteit, 12 jaar aan de Universiteit North Carolina op Chapel Hill en sinds 1972 aan de Universiteit Florida;
- c. Ik heb drie boeken en ook talloze artikelen over het onderwerp gepubliceerd;
- d. Ik geef op dit terrein regelmatig les.

In de laatste anderhalf jaar heb ik een speciale studie gemaakt van de Scientology Kerk en ik vind dat ik in professioneel opzicht bevoegd ben om een inschatting te maken van de aard en de natuur daarvan.

Al mijn inschattingen worden sterk beïnvloed door twee beoordelingen. Het eerste is dat zij een nieuwe, jonge religieuze organisatie in de dop is, die als een organisatie beschouwd dient te worden die nog steeds in opkomst is, zich nog steeds ontwikkelt en nog steeds haar weg aan het zoeken is – eigenschappen die voor alle nieuwe religies opgaan. Het tweede is dat zij veel meer gemeen heeft met oosterse religies als het hindoeïsme en het boeddhisme dan met de twee westerse geloven die op de Bijbel gestoeld zijn, het christendom en het judaïsme. Het is zeer belangrijk dat

Scientology volgens haar eigen standaards wordt beoordeeld die immers dichter bij de Oosterse dan bij de Westerse religies liggen, in plaats van ze in westerse hokjes proberen te plaatsen. Vragen in hoeverre zij overeenkomt met westerse normen en waarden, stellingen en aannames zijn niet relevant bij het bepalen of zij een religie is of niet.

Ik concludeer dat Scientology voldoet aan de definitie van religie, omdat zij, evenals alle anderen de vier standaard componenten bevat:

- a. *Geloofsbelijdenis*. Hierin wordt het belangrijke bestaan geleerd van een dimensie van realiteit die uiteindelijk spiritueel van aard is.
- b. *Code*. Zij leeft met een sterk gevoel voor ethiek, waarbij veel aandacht wordt besteed aan normen en waarden en waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen goed en kwaad, juist en verkeerd.
- c. *Eredienst*. (In de betekenis van een groep die gezamenlijk met gebeden bezig is.) Zij tracht systematisch mensen in verband te brengen met de spirituele dimensie van realiteit, tot de Uiteindelijke Realiteit, het Opperwezen of God.
- d. *Gemeenschap*. Zij heeft een duidelijk gevoel voor groepsidentiteit en is een georganiseerde religieuze gemeenschap.

Men beschouwt deze vier componenten overal als die typerende elementen waar een religieuze beweging uit bestaat.

Dientengevolge is het een bonafide religie, met haar eigen geloofsovertuigingen en praktijken. In de grond van de zaak is Scientology een verzameling grondprincipes van kennis of een manier om dingen te begrijpen waardoor parochianen te weten kunnen komen wat het Opperwezen is en hoe zij daaraan kunnen bijdragen ter verbetering van hun eigen gezondheid en die van de maatschappij. Door dit soort weten of begrijpen of door aanbidding krijgt de persoon een realisatie over zichzelf, bereikt hij een bepaald bewustzijn van zichzelf en komt hij in een relatie met God te verkeren die op hem een helende uitwerking heeft. Tijdens dit proces van het bereiken van echte spirituele vrijheid, raakt men de barrières en obstakels kwijt die deze vrijheid in de weg staan en wordt men integer en blijmoedig zoals de bedoeling is. In dat opzicht lijkt het veel op het hindoeïsme en het boeddhisme.

Scientology bevestigt de werkelijkheid van de Opperste Realiteit oftewel God. “God” is hier in mindere mate een “Opperwezen” dan een “Opperste Realiteit”, de manier waarop de dingen uiteindelijk in hun meest zuivere toestand zijn, vandaar de weg naar de volheid van het leven die voor alle mensen bedoeld en beschikbaar is. Door gebruik te maken van openbaring, die hier vaak de vorm van technieken aanneemt, kunnen mensen verbondenheid krijgen met het Opperwezen en kunnen zij daaraan bijdragen. In dat opzicht is Scientology meer Oosters dan Westers van aard en meer boeddhistisch dan hindoeïstisch. Zij streeft naar verlichting door verbondenheid met de manier waarop de dingen uiteindelijk in werkelijkheid zijn.

De belangrijkste manier van religieuze ervaring en aanbedding is pastorale counseling. Dit bestaat uit het toepassen van Scientology op een parochiaan door een geestelijke van de kerk. Dit is de belangrijkste manier waarop de persoon wordt verlicht en in contact wordt gebracht met het Opperwezen. Er zijn ook openbare diensten, maar die zijn minder fundamenteel om Scientology te begrijpen dan pastorale counseling. Bij deze counseling vindt de werkelijke band met God plaats.

Als religie dringt Scientology niet aan op religieus monisme; zo kan men bijvoorbeeld zowel Scientology praktiseren als iets anders, zoals bijvoorbeeld het Rooms Katholicisme. Ook hier valt zij meer in een oosterse stijl, ten aanzien van het tolereren van een pluralisme van loyaliteiten en betrokkenheden. Maar in de praktijk zijn er maar een paar scientologen die daarnaast nog een andere religie praktiseren. Scientology heeft zich de afgelopen 29 jaar verder ontwikkeld vanuit “Dianetics”, een theorie en techniek voor het realiseren van een heilzaam leven. Mijn speculatie is dat, naarmate de evolutie voortgaat, men geneigd zal zijn om het aanhouden van twee geloofsovertuigingen minder aan te moedigen en men minder van die keuzemogelijkheid gebruik zal maken. Ik zie haar, met andere woorden, als een religie die zich hoe langer hoe meer bewust wordt dat zij een religie is.

Met de zinsnede “toegepaste religieuze filosofie” wordt Scientology vrij goed omschreven – maar uitsluitend wanneer deze term ontdaan is van een dominerend westers religieus kader. Wat de term aan de positieve kant betekent is:

- a. Scientology is religieus, omdat zij kennis en middelen biedt om verbonden te raken met het Opperwezen;
- b. Zij legt de nadruk op resultaten (vandaar: “toegepast”) zoals een hogere mate van zelfinzicht, begrip, gezondheid en geluk.

Maar door, aan de andere kant, gebruik te maken van “filosofie” wijst zij eerder naar een zienswijze of een perspectief, in plaats van naar een uitgewerkte theologie over een persoonlijke God die is gebaseerd op historische gebeurtenissen (zoals het geval is bij geloofsovertuigingen die op de Bijbel zijn gebaseerd).

Aan de hand van alle bekende Amerikaanse standaards ten aanzien van wetgeving, praktijk en religie, is mijn oordeel dat de Scientology Kerk datgene is wat door haar naam wordt aangegeven: een werkelijk religieuze organisatie.

SAMUEL S. HILL

12 augustus 1979

Ten tijde van dit schrijven was Dr. Hill professor in religie aan de Universiteit Florida.

IS SCIENTOLOGY EEN RELIGIE?

GARY D. BOUMA, PH.D.

Men heeft mij naar mijn professionele mening gevraagd ten aanzien van de vraag:

Is Scientology een religie? Ik beschik over de hierna volgende kwalificaties die in dit opzicht relevant zijn ten aanzien van deze vraag:

Bachelor of Arts aan het Calvijn College (Grieks en Filosofie)

B.D. aan het Princeton Theologisch Seminarie (Kerk en Samenleving)

M.A. Cornell Universiteit (Sociologie)

Ph.D. aan de Cornell Universiteit (De Sociologie van Religie)

Ik ben nu meer dan tien jaar bezig met de wetenschappelijke studie van religie. In die tijd heb ik in het veld op grote schaal gepubliceerd, heb ik symposia voorgezeten over de definitie van religie en heb ik lezingen gegeven over de sociologie van religie op de Dalhousie Universiteit, de Michigan Staatsuniversiteit en de Monash Universiteit.

Ik heb verschillende boeken over Scientology gelezen en heb ook de kerk in Victoria bezocht. Op basis van deze documenten en dat bezoek is het mijn professionele mening dat de Scientology Kerk redelijkerwijs als een religie kan worden gecategoriseerd. Sta mij toe dit verder uit te werken.

Hoewel er enige discussie is bij de studie van religie over de definitie ervan, zouden de rivaliserende definities allemaal, zonder enige discussie, de Scientology Kerk, haar geloofsovertuigingen en praktijken als een religie beschouwen. De discussies in het veld concentreren zich op het praktisch nut van het toepassen van de term religie op groepen welke geen duidelijk gespecificeerd systeem met betekenissen hebben dat verankerd en verwoord is rondom een fundamentele verbintenis met een bovennatuurlijk wezen,

principe of entiteit. Aangezien het credo van Scientology zich duidelijk concentreert op een dergelijke verbintenis en daaruit voortvloeit, zou er onder de sociologen die zich met religie bezighouden geen enkele twijfel moeten bestaan of men zich in Scientology wel met een religie bezighoudt.

Emile Durkheim, één van de grondleggers van de sociologie van religie, heeft religie gedefinieerd als een “samengebundeld systeem van geloofsovertuigingen en praktijken die in verband staan met geestelijke zaken ... die dan samenkomen tot één enkele morele gemeenschap die een kerk wordt genoemd en die bestaat uit alle mensen die deze zaken aanhangen.”

In zijn invloedrijke studie “The Religious Factor” (De Religieuze Factor) definieert Gerhard Lenski religie als “een systeem van geloofsovertuigingen over de aard van de kracht(en) die de uiteindelijke bestemming van de mens bepalen en de daarmee verbonden gebruiken die leden van een groep gemeen hebben”.

Als men gebruik zou maken van deze definities van religie, dan zou men vast en zeker tot de conclusie komen dat Scientology een religie is.

GARY D. BOUMA
30 oktober 1979

Toen Dr. Bouma dit artikel schreef, werkte hij op de faculteit van de Afdeling antropologie en sociologie aan de Monash Universiteit in Clayton, Victoria, Australië.

DE RELIGIEUZE STATUS VAN SCIENTOLOGY

IRVING HEXHAM, PH.D.

Dr. Hexham schreef in 1978:

Men heeft mij gevraagd naar mijn professionele opinie over de status van Scientology als religie. Ik heb materialen van de kerk bestudeerd, met leden van de kerk gesproken en boeken over Scientology gelezen. Als gevolg van dit werk, bevind ik mij thans in de positie om een oordeel te geven over de status van Scientology als religie.

Misschien dat ik iets over mijzelf zou moeten zeggen om te zorgen dat iedereen die dit leest zich een oordeel kan vormen over de geldigheid van mijn conclusies.

Ik ben evangelisch christen en heb mijn bachelorgraad in Religiestudies behaald aan de Universiteit van Lancaster waar ik heb gestudeerd onder Professor Ninian Smart. Hierna deed ik onderzoek naar de geschiedenis van religies aan de Universiteit van Bristol onder dominee F. B. Welbourn. Als afgestudeerde heb ik mij bij mijn werk geconcentreerd op de interactie tussen religie en samenleving. Ik bestudeerde voor mijn Master nieuwe religieuze bewegingen in Engeland en voor mijn doctoraat het verband tussen het Calvinisme en het Afrikaner nationalisme in Zuid Afrika. Na het voltooien van mijn opleiding heb ik nog steeds interesse in religies uit Zuid-Afrika en in nieuwe religieuze bewegingen in de Westerse samenleving. Momenteel bekleed ik de functie van Assistent Professor voor de filosofie van religie aan het Regent College in Vancouver. Het Regent College is een theologische school voor academici die in sterke mate is toegewijd aan de Christelijke religie.

Eén van de belangrijkste problemen bij het bespreken van de religieuze aard van een beweging gaat over de vraag hoe men religie definieert. Hoewel wetenschappers met veel verschillende definities van religie aan komen dragen, kunnen deze grofweg in twee belangrijkste types worden verdeeld. Er zijn definities die religie definiëren als een

cult-achtige organisatie en er zijn definities die religie als een manier van leven definiëren. Om mij een beeld te kunnen vormen van de religieuze aard van Scientology heb ik aanvankelijk de definitie gebruikt die door Professor Ninian Smart is gegeven, die één van de toonaangevende autoriteiten is op het terrein van religiestudies. Deze werd gegeven op een colloquium aan de Universiteit van Lancaster in december 1969 en kan worden aangetroffen in het document van Professor Smart dat de titel draagt “Meaning in and the Meaning of Religion” (Betekenis in en Betekenis van Religie). Aan het eind van sectie één van zijn document, in paragraaf 2.60, geeft Professor Smart de hierna volgende definitie:

Een verzameling ingestelde rituelen die met een traditie worden geïdentificeerd en waarmee gewijde gevoelens worden uitgedrukt of opgeroepen die worden gericht op een goddelijke of een trans goddelijke concentratie gezien in de context van de menselijke fenomenologische omgeving en ten minste gedeeltelijk te beschrijven door mythen of mythen en doctrines.

Op basis van deze definitie en wat ik over Scientology heb geleerd, lijkt het duidelijk dat Scientology, zowel vanuit de leer als vanuit de praktijk van de Scientology Kerk in Brits Columbia, als een religie kan worden gedefinieerd. Het lijkt mij ook duidelijk dat Scientology als religie kan worden geclassificeerd op basis van definities die religie graag zien als een manier van leven. In dit opzicht zou ik u graag willen verwijzen naar een document uit een colloquium dat werd gehouden op de Universiteit van Lancaster in 1969 door dominee F. B. Welbourn. De titel van dit document is: “Op weg naar de eliminatie van het concept van religie.” In dit document pleit dominee Welbourn er zeer sterk voor om religie te beschouwen als een volledige manier van leven en niet uitsluitend als een cult-achtige activiteit. Wanneer men uitgaat van zijn definitie zou er absoluut geen enkel probleem bestaan om Scientology als een religie te erkennen.

Aan mijn samenvatting zou ik nog willen toevoegen dat mijn standpunt ten aanzien van de religieuze aard van Scientology overeen komt met dat van Dr. Roy Wallis. Evenals ik, is hij van mening dat Scientology een waarachtige uitdrukking is van religieus geloof. Maar evenals ik is hij kritisch ten aanzien van bepaalde geloofsovertuigingen en praktijken binnen de Scientology Kerk. Deze uitspraak kan nog worden getemperd door het feit dat ik ook kritisch sta ten opzichte van vele andere religieuze bewegingen.

IRVING HEXHAM
6 febr. 1978